

Omaishoidon palvelusetelin sääntökirja

29.9.2020

Sisältö

1. Palveluseteli.....	1
2. Palvelun tarkoitus	1
3. Lomitus kotona	1
3.1 Palvelusetelin hakeminen ja myöntäminen	1
3.2 Palvelusetelin arvo	2
4. Omaishoitajan lakisääteinen vapaa.....	2
4.1 Palvelusetelin hakeminen ja myöntäminen	2
4.2 Palvelusetelin arvo	2
4.3 Tila	3
5. Asiakkaan asema	3
6. Palvelun sisältövaatimukset	3
7. Henkilöstö.....	4

1. Palveluseteli

Palveluseteli on vaihtoehtoinen tapa järjestää Pietarsaaren sosiaali- ja terveysviraston järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluja. Palveluseteliä käytettäessä sosiaali- ja terveyspalvelun saajalle korvataan palvelutuottajan antaman palvelun kustannukset kunnan (sosiaali- ja terveysviraston) ennalta määräämään arvoon asti. Palvelusetelin myöntäminen perustuu aina sosiaali- ja terveysviraston ammattihenkilön palvelun tarpeen arvioon.

Asiakkaalla on aina oikeus kieltäytyä palvelusetelin vastaanottamisesta. Siinä tapauksessa asiakkaalle tarjotaan vastaavaa palvelua, jonka sosiaali- ja terveysvirasto tuottaa itse tai ostaa yksityisiltä tuottajilta. Asiakkaalla ei ole ehdotonta oikeutta vaatia palveluseteliä.

2. Palvelun tarkoitus

Omaishoidon tuella tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveyspalveluja (Omaishoitolaki 2.12.2005/937).

Omaishoidon palveluseteliasiakkaita ovat omaishoidettavat ja omaishoitajat, jotka ovat valinneet omaishoidon vapaan järjestämistavaksi palvelusetelin. Omaishoidon tuen palvelusetelin tavoitteena on tukea asiakkaan kotona asumista sekä tukea omaishoitajaa omaisen/läheisen hoitotyössä. Sosiaali- ja terveysvirastossa käytävissä olevat omaishoidon palvelusetelit ovat lomitus kotona ja lakisääteinen vapaa. Omaishoidon palvelusetelit on tarkoitettu yli 65-vuotiaiden omaishoidon asiakkaille. Palvelusetelin avulla järjestetyn palvelun aloittaminen edellyttää, että sosiaali- ja terveysviraston viranhaltija on myöntänyt omaishoidontuen sekä tehnyt omaishoitosopimuksen hoitajan kanssa.

3. Lomitus kotona

Omaishoidon asiakkaiden on mahdollista saada palveluseteli lomitusta varten. Lomitus kotona ei ole tarkoitettu lakisääteisiin vapaisiin. Hoidettavalle myönnetään palveluseteli, kun hoitaja ei voi jättää hoidettavaa yksin kotiin ilman valvontaa tai jos hoidettava ei pysty olemaan yksin pitkiä aikoja. Lomittaja kotona mahdollistaa omaishoitajalle mahdollisuus tehdä haluamiaan asioita. Lomitukseen kotona sisältyy yksilöllisten tarpeiden mukaan sovittu käynti avustettavan ihmisen omassa kodissa. Omaishoitajan vapaan aikana palvelusetelituottaja tekee niitä tehtäviä, joita omaishoitaja tekisi kotona ollessaan. Tärkein ja ensisijaisin tehtävä on huolehtia omaishoidettavan hyvinvoinnista.

Omaishoidon palveluseteli ei sisällä siivousta vaan tuottajan pääasiallisena tehtävänä on olla omaishoidettavan apuna, tukena ja seurana mahdollistaen omaishoitajan poissaolon sovitun tuntimäärän ajaksi. Kotiin annettava palvelu kohdistuu ainoastaan omaishoidettavaan. Palvelun sisältö voi muun muassa olla: ulkoilu, aktivoiva hoito ja huolenpito, viriketoiminta, kuten muistiharjoittelu tai ääneen lukeminen.

3.1 Palvelusetelin hakeminen ja myöntäminen

Palveluseteliä voi hakea ottamalla yhteyttä omaishoidon sosiaaliohjaajaan. Palvelusetelin saamiseksi omaishoitajalla tulee olla voimassa oleva sopimus omaishoidon tuesta. Päätöksen palvelusetelin myöntämisestä tekee omaishoidon tuen sosiaaliohjaaja. Päätös perustuu arvioon palvelusetelin tarpeesta omaishoidon tukemiseksi. Arvioinnissa otetaan huomioon säännölliset intervallit ja päivätoiminnan käynnit, perhetilanne, sosiaalinen verkosto sekä hoidettavan hoidon ja huolenpidon määrä ja sitovuus.

Hoidettavan hoidon järjestämistapa kirjataan hoito -ja palvelusuunnitelmaan. Omaishoidon sosiaaliohjaaja ohjaa asiakasta palvelusetelin käyttöön liittyvissä asioissa. Palveluseteli ja päätös lähetetään asiakkaalle. Asiakkaalle tulostetaan luettelo sosiaali- ja terveysviraston hyväksymistä palveluntuottajista, joista hän voi valita itselleen sopivan palveluntuottajan.

Palveluseteli on kuukausikohtainen, 1-4 tuntia kerrallaan ja sen myönnetään enintään 8 tunniksi/kk. Palveluseteli myönnetään (6) kuukaudeksi kerrallaan tai vuoden loppuun riippuen ajankohdasta, jolloin omaishoitaja ja omaishoidettava on anonut palveluseteliä lomitusta varten. Palveluseteli on henkilökohtainen, eikä sitä voi vaihtaa rahaksi. Palveluseteliä ei voida käyttää muuhun kuin myöntämispäätöksessä määriteltyyn palveluun.

3.2 Palvelusetelin arvo

Palvelusetelin arvo on tuloista riippumaton ja kaikille samansuuruinen. Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää palvelusetelin arvosta. Setelin arvo on 28 €/tunti. Mikäli palvelu maksaa enemmän kuin palvelusetelin arvo on, maksaa asiakas erotuksen suoraan palveluntuottajalle. Asiakkaan maksama omavastuuosuus ei oikeuta verotuksessa kotitalousvähennykseen.

4. Omaishoitajan lakisääteinen vapaa

Sosiaali- ja terveysviraston kanssa sopimuksen tehnyt omaishoitaja voi valita omaishoidon lakisääteisten vapaapäivien käyttötavaksi palvelusetelin, jonka avulla omaishoidettavan hoito voidaan hoitajan vapaan aikana järjestää. Palveluseteli on yksi tapa järjestää omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikainen hoito. Vapaan järjestäminen onnistuu myös intervallihoidona, perhehoitona tai lomittaja palveluna. Vapaan järjestäminen kirjataan hoito-ja palvelusuunnitelmaan.

Palvelusetelillä asiakas voi käyttää lakisääteisten vapaiden aikaisen hoidon niissä yksityisissä asumisyksiköissä, jotka sosiaali- ja terveysvirasto on hyväksynyt palveluntuottajiksi. Tehostettu palveluasuminen ikäihmisille tarkoittaa sosiaalihuoltolain 21 §:n mukaista asumispalvelua, joka järjestetään asumisyksiköissä, joissa henkilökunta on paikalla ympärivuorokauden. Palveluntuottajalla on toimintaan Aluehallintoviraston tai Valviran lupa.

Omaishoitajan lakisääteinen vapaan aikainen hoito asumisyksikössä on tarkoitettu ikäihmisille, jotka eivät toimintakykynsä takia selviydy omassa kodissaan ja tarvitsevat tilapäistä palveluasumisympäristöä, jossa on henkilökuntaa ympärivuorokauden. Palveluseteli on tarkoitettu omaishoidettavan henkilökohtaisen hoivan, hoidon ja huolenpidon järjestämiseen. Palveluseteliä ei voi käyttää muihin palveluihin. Muut palvelut voi olla esimerkiksi fysioterapia- kampaamo- ja jalkahoitopalvelut. Hoitojakson aikana huolehditaan asiakkaan päivittäisestä hoivasta, turvasta ja huolenpidosta sekä voinnin seurannasta. Jaksolla huolehditaan asiakkaan hygieniasta, pukeutumisesta, lääkeshoidon toteuttamisesta, terveydentilan seurannasta ja ravitsemuksesta. Asiakkaalla on mahdollisuus osallistua viriketoimintaan.

4.1 Palvelusetelin hakeminen ja myöntäminen

Palveluseteli myönnetään hakemiskuukautta seuraavan kuukauden alusta lukien ja se on tarkoitettu käytettäväksi pääasiassa kuukausittain. Sosiaaliohjaaja myöntää palvelusetelin. Palveluseteli myönnetään (6) kuukaudeksi kerrallaan (18 lakisääteistä päivää). Asiakas valitsee palveluntuottajan sosiaali- ja terveysviraston hyväksymien palveluntuottajien luettelosta ja sopii käytännön asioista sekä hoitojakson ajankohdasta suoraan palveluntuottajan kanssa. Palveluseteli on henkilökohtainen, sitä ei voi käyttää muuhun kuin myöntämispäätöksessä määriteltyyn tarkoitukseen.

4.2 Palvelusetelin arvo

Palvelusetelin arvo on tuloista riippumaton ja kaikille samansuuruinen. Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää palvelusetelin arvosta. Tehostetussa palveluasumisessa asiakkaalle myönnetyn lyhytaikaisen hoidon palvelusetelin arvo on 115€/vuorokausi. Palveluntuottajan on sitouduttava tähän hintaan tai määritellä vuorokausihintansa niin että asiakkaan omavastuuosuus on enintään asiakasmaksulain määritelty maksu

(3.8.1992/734, 6 b §). Maksun euromäärä tarkistetaan, joka toinen vuosi kansaneläkeindeksistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitetun kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti.

4.3 Tila

Asumisyksiköllä on oltava Aluehallintoviraston tai Valviran toimilupa tiloihin, joissa asumispalvelua toteutetaan. Yksikössä tulee olla päivitetty ja pelastusviranomaisten hyväksymä pelastussuunnitelma ja turvallisuusselvitys ja henkilöstö on perehdytetty suunnitelmiin. Tilojen tulee olla esteettömät ja mahdollistaa apuvälineiden käytön. Jos tilat ovat useassa kerroksessa, talossa tulee olla hissi. Huone tulee olla kalustettu ja yksikön yleiset tilat tulee olla asukkaiden käytössä.

Toimitilojen on oltava lain mukaiset ja niiden on jatkuvasti täytettävä turvallisuusmääräykset niin, että yksikössä huolehditaan asiakkaiden turvallisuudesta lain ja viranomaisten määräysten mukaisesti.

5. Asiakkaan asema

Asiakkaalla on oikeus saada sosiaali- ja terveysvirastosta tietoa asemastaan palvelusetelin käyttäjänä, palvelusetelin arvosta, palveluntuottajien hinnoista, omavastuuosuuden määräytymisen perusteista ja arvioidusta suuruudesta sekä vastaavasta palvelusta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain mukaan määräytyvästä asiakasmaksusta.

Asiakas tilaa palvelun valitsemaltaan Sosiaali- ja terveysviraston hyväksymältä palveluntuottajalta ja sopii palveluntuottajan kanssa palvelun ajankohdasta. Palveluntuottaja tuottaa palvelun sovittuna ajankohtana.

Asiakas ja palveluntuottaja laativat keskinäisen palvelusopimuksen laskutusehdoista, palveluista sekä mahdollisista lisäpalveluista. Mahdolliset lisäpalvelut asiakas kustantaa kokonaisuudessaan itse. Asiakkaan ja palveluntuottajan välistä sopimussuhdetta koskevat kuluttaja- ja sopimusoikeuden säännökset ja oikeusperiaatteet.

6. Palvelun sisältövaatimukset

Asiakkaalle annettavien palvelujen tulee olla suunnitelmallisia ja tavoitteellisia. Asiakkaan omia voimavaroja tuetaan ja palvelu perustuu yksilöllisiin tarpeisiin. Asiakassuhteessa noudatetaan luottamuksellisuutta ja asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain mukaisesti (812/2000).

Jos omaishoidettava käyttää palveluseteliä lomitukseen kotona, omaishoitoperhe sopii yhdessä palveluntuottajan kanssa palvelun sisällöstä, jotta se vastaa mahdollisimman hyvin perheen tarpeita. Omaishoitaja vastaa osaltaan hoidettavan hoidosta ja antaa tarvittavat hoitoa koskevat tiedot palveluntuottajalle. Palveluntuottaja sitoutuu tuottamaan palvelua saatujen tietojen mukaisesti.

Lääkehoito on terveydenhuollon toimintaa, jota toteutetaan lääkehoidon koulutuksen saaneiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimesta. Jos asiakkaan kotona tarvitsee annostella lääkkeitä tai avustaa lääkkeiden ottamisessa henkilöstöllä täytyy olla voimassa oleva lääkehoitolupa.

Asumisyksikössä tulee olla nimettynä lääkehoidosta vastaava henkilö. Palvelujen tuottajalla on oltava kirjallinen hyväksytty lääkehoitosuunnitelma. Lääkehoitoa suorittavilla ammattihenkilöillä edellytetään voimassa olevat lääkehoitoluvat. Ilman lääkehoidon koulutusta ei voi osallistua lääkehoidon tehtäviin ja toteuttamiseen.

Omaishoidon vapaa tehostetussa asumisyksikössä takaa ympärivuorokautisen hoivan asiakkaan henkilökohtaiseen avuntarpeeseen. Palvelu tuotetaan palveluntuottajan omistamissa tai vuokratuissa tiloissa.

Asiakkaalla on oikeus saada palvelua ruotsin ja suomen kielellä.

7. Henkilöstö

Asumisyksikön henkilökunnalta edellytetään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994 ja asetus 564/1994) mukaista oikeutta harjoittaa terveydenhoitajan tai sairaanhoitajan ammattia tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen mukaista oikeutta käyttää lähihoitajan, perushoitajan tai apuhoitajan nimikettä tai sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005 ja asetus 608/2005) mukaista lähihoitajan tai mainitun lain siirtymäsäännösten mukaista vastaavaa pätevyyttä. Sijaisilla tulee olla riittävä sosiaali- ja/tai terveydenhuoltoalan koulutus.

Lomitus kotona henkilökunnalta edellytetään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen (564/1994) mukaista oikeutta käyttää lähihoitajan, perushoitajan tai apuhoitajan nimikettä tai sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (29.4.2005/272) mukaista lähihoitajan tutkintoa tai mainitun lain 11§:n mukaista ammattitutkintoa tai mainitun lain siirtymäsäännösten mukaista vastaavaa pätevyyttä. Sijaisilla tulee olla riittävä sosiaali- ja/tai terveysalan koulutus.

Jos palveluntuottajalla on enemmän kuin (3) työntekijää, tulee palvelujen vastuuhenkilö olla sosiaali- ja/tai terveysalan korkeakoulututkinto tai vastaava tutkinto sekä riittävä johtamistaito ja työkokemus vastaavista tehtävistä.